

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้วยระบบมัลติมีเดีย เรื่อง พยาธิ ตัวตืด สำหรับนักศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ ที่ผู้วิจัยจะศึกษาและพัฒนา มีดังนี้

1. กำหนดคุณลักษณะของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
2. การออกแบบและพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 การออกแบบบทเรียน

2.1.1 ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรและเนื้อหา

2.1.2 กำหนดจุดประสงค์ของบทเรียน

2.1.3 กำหนดเนื้อหาและขอบข่าย

2.1.4 กำหนดวิธีการนำเสนอ

2.1.5 ออกแบบทดสอบ

2.2 ชั้นสร้างบทเรียน

2.2.1 ลำดับขั้นตอนการทำงาน

2.2.2 เขียนโปรแกรม

2.3 ชั้นทดลองเพื่อการปรับปรุง

2.3.1 ตรวจสอบข้อผิดพลาดการทำงานของโปรแกรม

2.3.2 ทดลองใช้และปรับปรุง

2.3.3 จัดทำคู่มือการใช้บทเรียน

2.4 ชั้นประเมินผลบทเรียน

2.4.1 ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

2.4.2 ประเมินการใช้บทเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาบทเรียน ประกอบด้วย

3.1 เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์

3.2 โปรแกรมที่ใช้ในการพัฒนาบทเรียน

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.4 แบบสอบถามความคิดเห็น

3.5 แบบประเมินโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

4. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

กำหนดคุณลักษณะของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้วยระบบมัลติมีเดีย เรื่องพยาธิตัวดี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในครั้งนี้ได้นำเอา ภาพ เสียง ข้อความ มาผสมผสานกันในการนำเสนอเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีความต้องการศึกษาในเนื้อหา และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดคุณลักษณะของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. มีเมนูของบทเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเลือกเรียนบทเรียนไหนก่อนก็ได้ตามที่ผู้เรียนต้องการ โดยมีการชี้แจงจุดประสงค์ของการเรียน ก่อนเสนอเนื้อหา
2. มีแบบทดสอบในแต่ละบทเรียน
3. มีการเก็บคะแนน พร้อมกับชื่อผู้เรียน และผู้เรียนสามารถกลับเข้ามาเรียนได้ใหม่
4. การฝึกทักษะผู้เรียน เมื่อผู้เรียนได้ศึกษาเนื้อหาเรียบร้อยแล้ว จะมีกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ โดยการให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมในบทเรียน
5. ผู้เรียนสามารถที่จะศึกษาในบทต่อไปได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องศึกษาในบทเรียนที่กำลังเรียนอยู่นั้นให้จบก่อน
6. ในขณะที่เรียน ผู้เรียนสามารถที่จะขอความช่วยเหลือได้ตลอดเวลา ที่เกิดการติดขัดขึ้นในบทเรียน
7. ผู้เรียนสามารถที่จะออกจากโปรแกรมได้ทุกเวลาที่ผู้เรียนต้องการ
8. ผู้เรียนสามารถกลับเมนูหลักได้ทันทีเมื่อต้องการ

การออกแบบและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

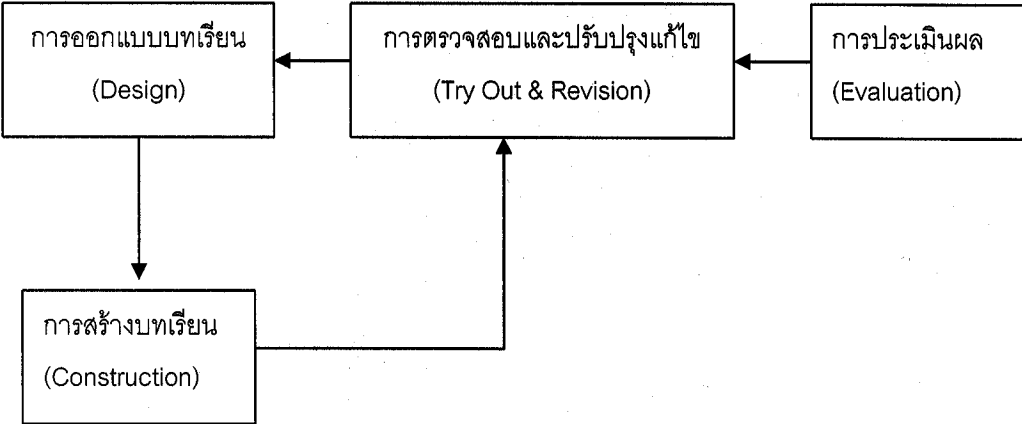
สำหรับคุณลักษณะของโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องพยาธิตัวดีที่จะพัฒนา กำหนดไว้ดังนี้

1. เป็นโปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาในระบบมัลติมีเดีย คือมีภาพ เสียง เพลงประกอบ
2. เสนอเนื้อหาในลักษณะเมนูหลัก และเมนูย่อย

- 3. การมีปฏิสัมพันธ์ในลักษณะย้อนกลับไปดูเนื้อหาใหม่
- 4. ผู้เรียนสามารถเลือกได้ว่าจะเรียนเนื้อหาใดก่อน หลัง
- 5. ผู้เรียนสามารถออกจากเนื้อหาที่กำลังศึกษาอยู่ได้ทันทีที่ต้องการ
- 6. มีการบอกระดับคะแนน
- 7. มีการตัดสิน ผ่าน - ไม่ผ่าน

ในการออกแบบและพัฒนาพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง พยาธิตัวดี ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการออกแบบและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง พยาธิตัวดีขึ้นเป็นขั้นตอนต่าง ๆ (ภาพที่ 6) ดังต่อไปนี้

- 1. การออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง พยาธิตัวดี ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์ผู้เรียน การวิเคราะห์เนื้อหาบทเรียน การออกแบบการนำเสนอบทเรียน การออกแบบแบบทดสอบ
- 2. การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง พยาธิตัวดี ประกอบด้วย ลำดับขั้นตอนการทำงานของโปรแกรม การเขียนโปรแกรม
- 3. การตรวจสอบข้อผิดพลาดของโปรแกรม ทดลองใช้ และปรับปรุงแก้ไข จัดทำคู่มือการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง พยาธิตัวดี
- 4. การประเมินบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง พยาธิตัวดี ประกอบด้วย การหาประสิทธิภาพของบทเรียน และการประเมินตัวบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง พยาธิตัวดี

ภาพที่ 6 ระบบการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง พยาธิตัวดี

จากขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง พยาธิตัวตืด ผู้วิจัย ดำเนินการพัฒนาบทเรียน ดังรายละเอียดดังนี้ คือ

1. ขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง พยาธิตัวตืด ในขั้นตอนของการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของบทเรียน เป็นการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยใช้โปรแกรม ออเธอร์แวร์ 6.0 เป็นเครื่องมือในการพัฒนาบทเรียน ทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และตรงกับความต้องการมากที่สุด โดยผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และวัตถุประสงค์ที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง พยาธิตัวตืด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาดังนี้

1.1.1 จุดประสงค์ของบทเรียน เป็นบทเรียนที่ใช้นำเสนอเนื้อหา เรื่อง พยาธิตัวตืด สำหรับนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ

1.1.2 จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เมื่อศึกษาบทเรียนครบทุกเนื้อหาแล้ว ผู้เรียนสามารถจำแนกชนิด อธิบายลักษณะและวงจรชีวิตของพยาธิตัวตืดชนิดต่าง ๆ ได้ สามารถอธิบายกลไกการตอบสนองของผู้ให้อาศัยที่มีต่อพยาธิ การเกิดพยาธิสภาพ และอันตรายของพยาธิตัวตืดชนิดต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพได้ ตลอดจนอธิบายกระบวนการติดต่อในชุมชน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเกิดโรคในชุมชน หลักและวิธีการควบคุมป้องกันการเกิดโรคจากพยาธิตัวตืด

1.1.3 ศึกษาหลักสูตรเนื้อหา เนื้อหาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ใช้เนื้อหาที่นำเป็นหลักในการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ที่เรียนวิชาปรสิตวิทยาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตของคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยมีจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนำไปสู่จุดประสงค์ของการเรียนรู้ได้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และศึกษาเนื้อหาพร้อมกับอาจารย์ผู้สอนวิชาปรสิตวิทยา เพื่อให้ได้มาซึ่งหัวข้อเรื่องที่สำคัญและจำเป็นซึ่งบทเรียนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นนี้จะประกอบด้วยเนื้อหาของบทเรียนดังนี้

1.1.3.1 พยาธิตัวตืด ประกอบด้วย หัวเรื่อง ลักษณะทั่วไปของพยาธิตัวตืด

1.1.3.2 พยาธิ *Taenia saginata* ประกอบด้วย ลักษณะทั่วไป วงจรชีวิต การติดต่อ พยาธิสภาพและอาการ การวินิจฉัย การรักษาและการป้องกัน

1.1.3.3 พยาธิ *Taenia solium* ประกอบด้วย ลักษณะทั่วไป วงจรชีวิต การติดต่อ พยาธิสภาพและอาการ การวินิจฉัย การรักษาและการป้องกัน

1.1.3.4 พยาธิ *Hymenolepis nana* ประกอบด้วย ลักษณะทั่วไป วงจรชีวิต การติดต่อ พยาธิสภาพและอาการ การวินิจฉัย การรักษาและการป้องกัน

1.1.3.5 พยาธิ *Hymenolepis diminuta* ประกอบด้วย ลักษณะทั่วไป วงจรชีวิต การติดต่อ พยาธิสภาพและอาการ การวินิจฉัย การรักษาและการป้องกัน

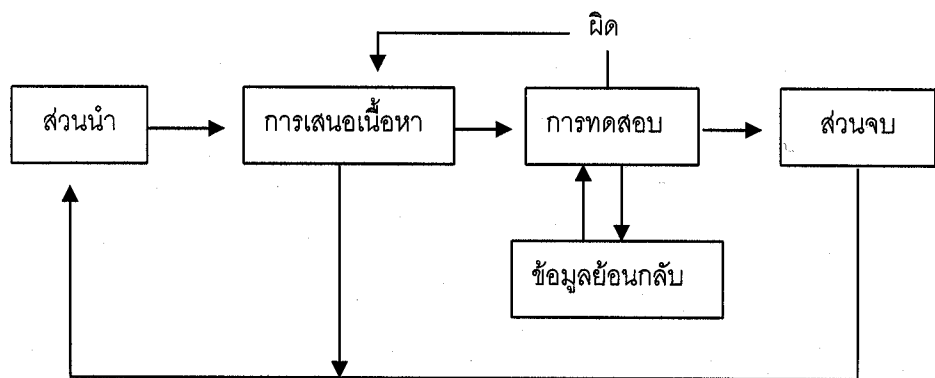
1.1.3.6 พยาธิ *Dipylidium caninum* ประกอบด้วย ลักษณะทั่วไป วงจรชีวิต การติดต่อ พยาธิสภาพและอาการ การวินิจฉัย การรักษาและการป้องกัน

1.1.3.7 พยาธิ *Diphyllobothrium latum* ประกอบด้วย ลักษณะทั่วไป วงจรชีวิต การติดต่อ พยาธิสภาพและอาการ การวินิจฉัย การรักษาและการป้องกัน

1.1.3.8 พยาธิ *Spirometra mansoni* ประกอบด้วย ลักษณะทั่วไป วงจรชีวิต การติดต่อ พยาธิสภาพและอาการ การวินิจฉัย การรักษาและการป้องกัน

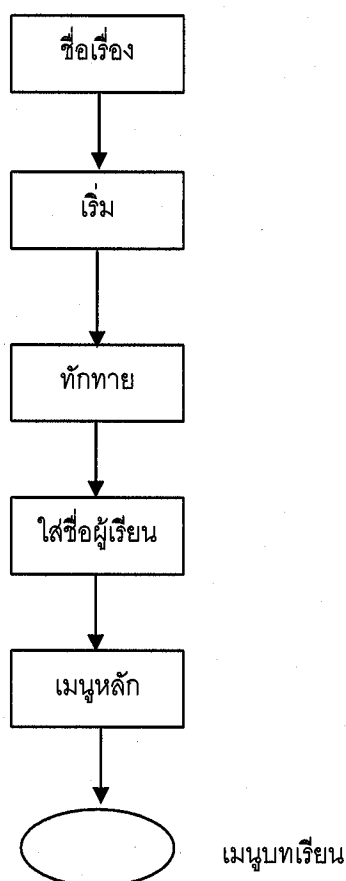
1.1.4 วิเคราะห์ผู้เรียน การวิเคราะห์ผู้เรียนซึ่งเป็นนิติคณะสาธารณสุขศาสตร์ ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และมีทักษะการใช้เมาส์ในการทำงานภายใต้ระบบวินโดว มีความรู้พื้นฐานการศึกษาทางด้านวิชาชีววิทยา จุลชีววิทยา ซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้วิชาปรสิตวิทยา ผู้เรียนไม่มีความแตกต่างด้านอายุ ดังนั้นการนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง พยาธิตัวดี มาใช้จึงเป็นการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ และตอบสนองต่อการเรียนรู้รายบุคคลได้เป็นอย่างดี

1.1.5 สร้างบทเรียน การเขียนโปรแกรม การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนประกอบด้วย ลำดับขั้นตอนการทำงานของโปรแกรม ออกแบบ และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบโครงสร้าง และกำหนดวิธีการนำเสนอเนื้อหาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาปรสิตวิทยา เรื่อง พยาธิตัวดี โดยรูปแบบการนำเสนอ มีขั้นตอนและโครงสร้างดังนี้

ภาพที่ 7 โครงสร้างหลักของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรม

จากโครงสร้างหลักของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผู้วิจัยได้จำแนกโปรแกรม ออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้คือ ส่วนนำ ส่วนการเสนอเนื้อหา ส่วนการทดสอบ ส่วนการให้ข้อมูล ย้อนกลับ และส่วนจบบทเรียน

ภาพที่ 8 ส่วนของการทดสอบ

ส่วนนำ เป็นการทักทายกับผู้เรียน เริ่มเข้าสู่โปรแกรมการใช้เข้าสู่เมนูหลัก ในส่วน นำผู้วิจัยได้กำหนดการทำงานของโปรแกรมมีรายละเอียดดังนี้คือ

1. ชื่อเรื่อง โปรแกรมจะบอกชื่อเรื่องว่า พยาธิตัวดี
2. ทักทาย เป็นการทักทายผู้เรียน เช่น ยินดีต้อนรับเข้าสู่บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
3. เมนูหลัก เป็นทางเลือกของผู้เรียนว่าจะเลือกใช้ส่วนใดของโปรแกรม

ตัวอย่าง สตอรี่บอร์ด ส่วนนำ

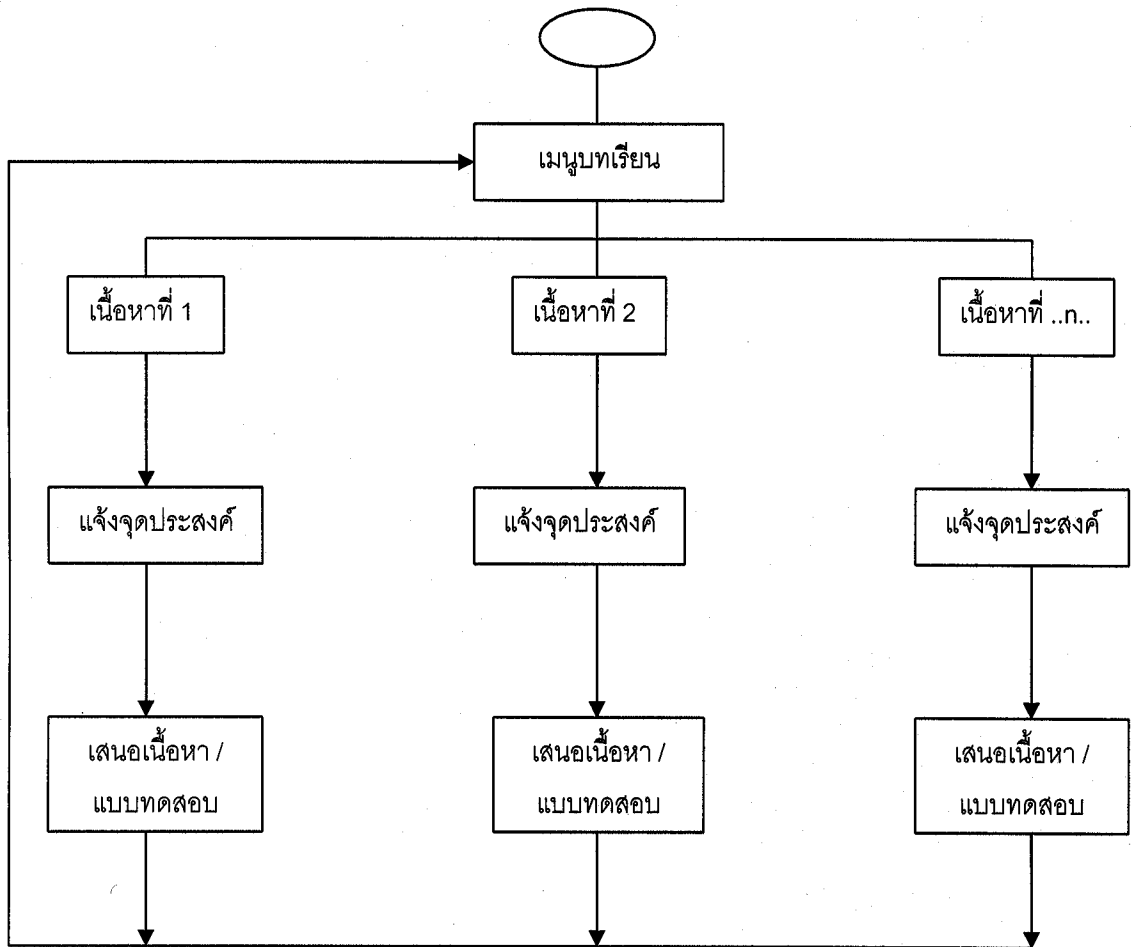
ลำดับที่	รายละเอียด	หมายเหตุ
1	เพลงประกอบ ไตเติล เป็นตัวหนังสือชื่อเรื่อง	เพลงประกอบ
2	ปรากฏตัวหนังสือที่เป็นชื่อเรื่อง พร้อมการแสดงทางหน้าจอ " บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับนิสิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ เรื่อง พยาธิตัวดี"	
3	ลบหน้าจอโดยให้ภาพค่อย ๆ จางหายไปปรากฏตัวหนังสือยินดีต้อนรับสู่บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง พยาธิตัวดี	
4	ปรากฏตัวหนังสือ "กรุณาใส่ชื่อ"	
5	ปรากฏเมนูหลัก เพื่อให้ผู้เรียนเลือกว่าจะใช้ส่วนใดของบทเรียน	

การเสนอเนื้อหา หลังจากเข้าเมนูหลักและผู้เรียนเลือกที่จะเรียนเนื้อหาในส่วนนี้ จะแบ่งออกเป็นเนื้อหาย่อย ซึ่งแต่ละเนื้อหาย่อยแบ่งออกเป็น

1. จุดประสงค์
2. การเสนอเนื้อหา
3. แบบทดสอบระหว่างเรียน

รายละเอียดของส่วนการเสนอเนื้อหา มีดังนี้

1. เมนูบทเรียน ให้ผู้เรียนเลือกว่าจะเลือกเรียนอะไรบ้าง
2. แฉ่งจุดประสงค์ โปรแกรม จะแจ้งว่าในส่วนนี้มีจุดประสงค์การเรียนรู้อะไรบ้าง
3. กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นส่วนของการเสนอเนื้อหา เรื่อง พยาธิตัวดี

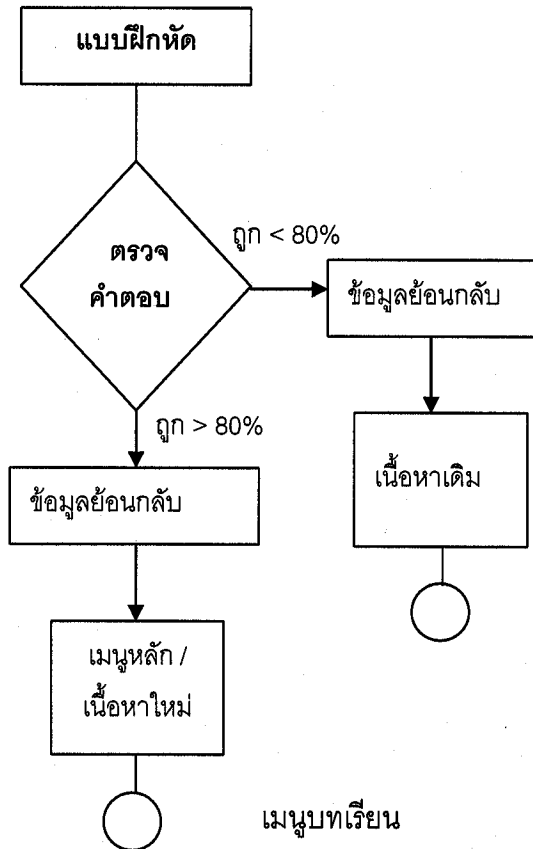

ภาพที่ 9 โครงสร้างส่วนการเสนอเนื้อหา

การให้ข้อมูลย้อนกลับ ส่วนของการให้ข้อมูลย้อนกลับอยู่ในส่วนของแบบฝึก เป็นส่วนที่บอกให้ผู้เรียนทราบว่า ผลการให้แบบทดสอบหลังจากการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอนแล้วมีผลอย่างไรบ้าง โดยมีหลักการดังนี้

1. ผู้เรียนตอบถูก จะได้รับการเสริมแรง เช่น การให้คำชมเชย หรือการให้คะแนน
2. ผู้เรียนตอบผิด จะให้ตอบใหม่อีกครั้งหนึ่ง หรือถ้ายังตอบผิดอยู่ จะเฉลยหรืออธิบายเพิ่มเติมให้แก่ผู้เรียน หรือให้ย้อนกลับไปเนื้อหาใหม่

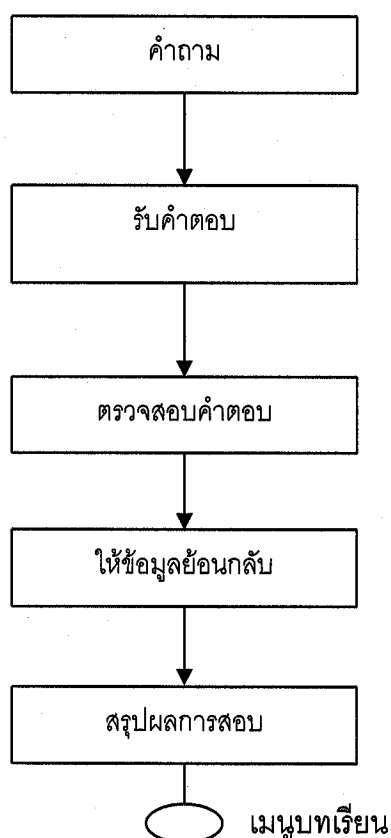

ภาพที่ 10 ผังงานการให้ข้อมูลย้อนกลับ

ตัวอย่าง สตอริบอร์ดข้อมูลย้อนกลับ (คำตอบ)

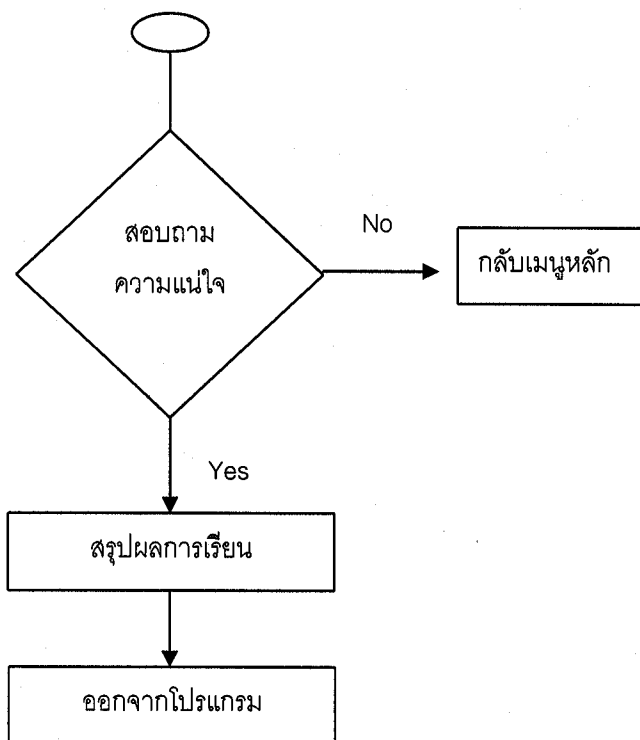
ลำดับที่	รายละเอียด	หมายเหตุ
1	(ให้ตอบใหม่) กรณาคอบใหม่ ยังเป็นคำตอบที่ไม่ถูกต้อง (ถ้าตอบผิดอีกครั้ง) คำตอบที่ถูกต้องควรเป็น	
2	..... หรือ ให้กลับไปดูเนื้อหาใหม่อีกครั้ง (ถ้าตอบถูก) ให้แรงเสริม เช่น ถูกต้อง ดีมาก เก่งมากครับ	
3	อธิบายคำตอบที่ถูกต้อง	

ส่วนการทดสอบ เป็นส่วนที่สร้างคำถาม เพื่อที่จะให้ผู้เรียนตอบคำถามหลังจากนั้น โปรแกรมจะรับคำตอบ ทำการตรวจสอบคำตอบนั้นว่า ถูกหรือผิด อย่างไร หลังจากนั้น จะให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้ความก้าวหน้าในการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ภาพที่ 11 ส่วนของการทดสอบ

ส่วนการจบบทเรียน เริ่มด้วยการสอบถามความแน่ใจของผู้เรียนว่าแน่ใจ หรือไม่ เพียงใด จากนั้นโปรแกรมจะสรุปผลการเรียนที่ผ่านมาทั้งหมด ผู้เรียนจึงออกจากโปรแกรม

ภาพที่ 12 แสดงผังงานส่วนจบบทเรียน

ขั้นตอนสอบและปรับปรุงตรวจสอบบทเรียนที่ผู้วิจัยพัฒนา

ผู้วิจัยนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ประเมินคุณภาพของโปรแกรมว่ามีความเที่ยงตรง และเหมาะสมหรือไม่ พร้อมกับข้อเสนอแนะ ใช้แบบประเมินค่า 5 ระดับ โดยกำหนดระดับความคิดเห็น ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

หลังจากนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์ประเมินคุณภาพของโปรแกรมแล้ว ผู้วิจัยนำค่าที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2538)

ต่ำกว่า 1.4	หมายถึง	ควรปรับปรุง
1.5 – 2.4	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
2.5 – 3.4	หมายถึง	พอใช้ได้
3.5 – 4.4	หมายถึง	เหมาะสมดี
4.5 ขึ้นไป	หมายถึง	เหมาะสมดีมาก

ขั้นตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

1. ผู้วิจัยนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดสอบหาข้อบกพร่องของบทเรียนและพฤติกรรมของผู้เรียน
2. การทดสอบแบบหนึ่งต่อหนึ่งกับนิสิตสาธิตสาธิตศาสตร์ชั้นปีที่ 2 จำนวน 1 คน สังเกตการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อหาข้อบกพร่องของโปรแกรมในด้านต่าง ๆ เช่น การใช้ภาษา ภาพประกอบ ลำดับขั้นตอนการทำงานของโปรแกรม และการเสนอเนื้อหา และลักษณะพฤติกรรมการใช้โปรแกรมของผู้เรียน รวมทั้งทำการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับการใช้งาน
3. นำโปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบใช้อีกครั้งกับนิสิตคณะสาธิตสาธิตศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 3 คน เพื่อจับเวลาและสังเกตพฤติกรรมการเรียนแต่ละคน พร้อมจดบันทึกเป็นข้อมูลเพื่อปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินผลการใช้บทเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้วยระบบมัลติมีเดีย สำหรับนิสิตคณะสาธิตสาธิตศาสตร์ เรื่อง พยาธิตัวดีด เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย

1. เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์สำหรับใช้ในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ประกอบด้วย
  - 1.1 เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ที่มีซีพียู เพนเทียม (CPU Pentium) ความเร็ว 250 เม็กกะเฮิร์ต
  - 1.2 มีหน่วยความจำหลัก (RAM) 128 เม็กกะไบต์
  - 1.3 จอซูเปอร์วีจีเอ (Super VGA) ที่มีความละเอียดอย่างน้อย 640 x 480 จุด สามารถแสดงสีได้อย่างน้อย 256 สี ขึ้นไป
  - 1.4 เครื่องซีดีรอม (CD ROM)
  - 1.5 วีดีโอการ์ด สำหรับนำภาพวิดีโอมาใช้

- 1.6 การ์ดเสียงและอุปกรณ์ติดตั้งให้เสียงได้
- 1.7 ไมโครโฟนสำหรับอัดเสียง/ลำโพงและหูฟังแยกรายบุคคล
- 1.8 มีระบบวินโดวส์ 95 ขึ้นไป ภาษาไทยและเมาส์
2. โปรแกรมที่ใช้ในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีดังนี้
  - 2.1 โปรแกรมออร์เธอร์แวร์โปรเฟสชันนอล เวอร์ชัน 6.0 (Authorware Professional) สำหรับใช้ในการควบคุมการสร้างบทเรียน เรียงลำดับเนื้อหา และเชื่อมโยงข้อมูล มัลติมีเดีย
  - 2.2 โปรแกรมอโดบีพรีเมียร์ (Adobe Premier) โปรแกรมโฟโต้ชอป (PhotoShop) โปรแกรมคอร์เอลดรอว์ (CoreIDRAW) สำหรับใช้ในงานด้านกราฟฟิก การจับภาพนิ่ง และสร้างภาพเคลื่อนไหว
  - 2.3 โปรแกรมซาวด์ฟอร์จ (Sound Forge) สำหรับใช้ในการสร้างเสียงประกอบ ตัดต่อเสียงและปรับแต่งเสียง
3. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก เรื่อง พยาธิตัวติด จำนวน 26 ข้อ โดยสร้างให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ นำแบบทดสอบที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ประเมินผลพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และนำมาแก้ไข หลังจากนั้น นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ไปหาคุณภาพของข้อสอบ คัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก แล้วคัดเลือกข้อสอบจำนวน 20 ข้อที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.2 - 0.8 และค่าอำนาจจำแนก มากกว่า 0.2 ขึ้นไป ก่อนที่จะนำไปใช้จริง
4. แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อบทเรียนสำหรับผู้เรียน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับใช้ถามผู้เรียน โดยทำเป็นแบบสอบถาม แบบกำหนดช่วงคะแนน ซึ่งจะประกอบด้วยด้านเนื้อหา กระบวนการสอน การออกแบบ และเอกสารประกอบการใช้บทเรียน
5. แบบประเมินโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยใช้แบบประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดระดับความเห็นคือ
  - 5 หมายถึง มากที่สุด
  - 4 หมายถึง มาก
  - 3 หมายถึง ปานกลาง
  - 2 หมายถึง น้อย
  - 1 หมายถึง น้อยที่สุด

นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอนประเมินคุณภาพของบทเรียน นำค่าที่ได้มาเปรียบเทียบเกณฑ์ต่อไปนี้

ต่ำกว่า 1.4	หมายถึง ควรปรับปรุง
1.5 - 2.4	หมายถึง เหมาะสมน้อย
2.5 - 3.4	หมายถึง พอใช้ได้
3.5 - 4.4	หมายถึง เหมาะสมดี
4.5 ขึ้นไป	หมายถึง เหมาะสมดีมาก

การประเมินผลโปรแกรม

ผู้วิจัยประเมินโปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยการทดลองเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนกับการสอนแบบปกติมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้วิจัยประเมินโปรแกรม โดยการทดลองเปรียบเทียบผลการเรียนรู้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนดังกล่าว โดยใช้แผนการทดลองแบบ Posttest-Only Control Group Design (Gay, 1992) ดังตาราง 1

ตารางที่ 1 แผนการทดลองแบบ Posttest-Only Control Group Design

กลุ่มตัวอย่าง	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
RE	-	X_1	T
RC	-	X_2	T

RE แทน กลุ่มทดลอง

RC แทน กลุ่มควบคุม

X_1 แทน สอนโดยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

X_2 แทน สอนโดยวิธีการสอนแบบปกติโดยอาจารย์ผู้สอน

T แทน การทดสอบผลการเรียนรู้ เรื่อง พยาธิตัวดีหลังจากที่จัดกระทำทดลอง

2. ดำเนินการทดลองที่คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เพื่อประเมินโปรแกรม เป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาอนามัยสิ่งแวดล้อม คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 28 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 14 คน จัดผู้เรียนเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองด้วยการสุ่มอย่างง่ายอีกครั้ง กลุ่มทดลองให้เรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนจากการสอนแบบปกติโดยเรียนกับอาจารย์ผู้สอนวิชาปรสิตวิทยา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. หาความยากง่ายของข้อสอบจากสูตร (Black, 1999)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ P แทน ดัชนีค่าความยากง่ายหรือค่าความยากง่าย

R แทน จำนวนนักเรียนที่ทำข้อสอบถูก

N แทน จำนวนนักเรียนที่ทำข้อสอบทั้งหมด

2. หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สูตรสัดส่วน (Black, 1999)

$$D = P_H - P_L$$

เมื่อ D คือ ค่าอำนาจจำแนก

P_H คือ สัดส่วนของกลุ่มเก่ง

P_L คือ สัดส่วนของกลุ่มอ่อน

3. หาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ โดยใช้วิธีของ คูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) สูตร KR20 (Popham,1993)

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{\sigma^2} \right\}$$

เมื่อ k คือจำนวนข้อของเครื่องมือวัด

p คือสัดส่วนของจำนวนผู้ตอบข้อสอบข้อหนึ่งถูกต้อง

q คือสัดส่วนของจำนวนผู้ตอบข้อสอบข้อหนึ่งไม่ถูกต้อง

σ^2 คือค่าความแปรปรวนของคะแนนในข้อทดสอบ

4. คะแนนเฉลี่ย โดยใช้สูตร (Popham,1993)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

5. ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตร (Popham,1993)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum f X^2 - (\sum f X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนของแต่ละคนในกลุ่มตัวอย่าง

f แทน ความถี่ของคะแนนในแต่ละข้อ

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

6. เปรียบเทียบคะแนนแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้การพัฒนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง พยาธิตัวดีด สำหรับนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามตัวแปร โดยใช้สูตร t -test (Hopkins *et al.*, 1996) แบบไม่ทราบความแปรปรวนของกลุ่มประชากรทั้ง 2 กลุ่มและตั้งข้อตกลงว่า $\sigma_1^2 = \sigma_2^2$ ใช้สูตรดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_p^2}{n_1} + \frac{S_p^2}{n_2}}}$$

$$\text{เมื่อ } S_p^2 = \frac{S_1^2(n_1-1) + S_2^2(n_2-1)}{n_1 + n_2 - 2}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

ในกรณีที่ไมทราบค่าความแปรปรวนประชากรทั้ง 2 กลุ่ม ต้องทดสอบความแปรปรวนก่อนโดยใช้สูตร F -test

$$F = \frac{S_1^2}{S_2^2}$$

$$df_1 = n_1 - 1$$

$$df_2 = n_2 - 1$$

เมื่อ F	แทน	ค่าสถิติการแจกแจง F
S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่มีความแปรปรวนมากกว่า
S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่มีความแปรปรวนน้อยกว่า
n_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มที่ 1
n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มที่ 2

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

$$df = \frac{\left\{ \frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2} \right\}^2}{\frac{\left\{ \frac{S_1^2}{n_1} \right\}^2}{n_1-1} + \frac{\left\{ \frac{S_2^2}{n_2} \right\}^2}{n_2-1}}$$

เมื่อ	t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-test
	S_p^2	แทน ความแปรปรวนร่วม
	$\bar{X}_1$	แทน ค่าเฉลี่ยในกลุ่มที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน ค่าเฉลี่ยในกลุ่มที่ 2
	S_1^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1
	S_2^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2
	n_1	แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 1
	n_2	แทน จำนวนคนในกลุ่มที่ 2